

впровадження інноваційної діяльності. Основною метою інноваційної діяльності є створення певної кількості інновацій, які можуть бути представлені у вигляді нових продуктів, технологій, матеріалів, організаційних чи управлінських методів, які відповідають потребам підприємства. З одного боку, ці інновації мають найбільшою мірою задовольняти потреби споживачів, а з іншого – забезпечувати економічний ефект у вигляді прибутку для підприємств. Крім того, контекст загальних цілей сталого розвитку має потенціал для соціальних наслідків.

Формування та впровадження інноваційних стратегій мають безпосередній позитивний вплив на прибутковість підприємства з кількох причин. По-перше, відбувається значне підвищення продуктивності. Використання сучасних технологій у виробничому процесі дає можливість бізнесу знизити собівартість одиниці продукції, тим самим сприяючи підвищенню прибутковості. По-друге, інновації допомагають розширити ринок. Розробка нових продуктів і послуг відкриває нові групи споживачів, тому продається більше. По-третє, інновації можуть підвищити конкурентоспроможність, оскільки підприємства, які використовують сучасні технології, можуть перемогти конкурентів, залучаючи нових клієнтів і зберігаючи свою клієнтську базу. Також є важлива перевага з точки зору економічної ефективності. Тому за допомогою автоматизації бізнес-процесів і цифрових інструментів значно скоротяться витрати на управління, маркетинг і логістику.

Література:

1. Буняк Н. Інноваційна стратегія в системі менеджменту сучасного підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-17>
2. Ревенко О. В., Полежаєва О. В. Диджиталізація освітніх послуг: перспективи розвитку персоналу підприємств у контексті сучасних бізнес-моделей. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Т. 10. № 1. С. 87 – 91. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-15>
1. Хахалєв Д. О., Міняйло Н. Інноваційні стратегії сталого розвитку підприємств в умовах мінливого ринку. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 4. С. 59-65. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-4-11>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ

ПАНЧЕНКО Є. Ю., здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Цифровізація – одна з ключових тенденцій сучасного світу, яка трансформує всі сфери життя, включаючи економіку. Вона відкриває нові можливості для бізнесу, держави та суспільства, але водночас ставить нові

виклики. У цьому документі розглядається, як цифрові технології вплинуть на економіку майбутнього, які переваги та ризики вони несуть і які перспективи відкривають для світової економіки.

Цифровізація охоплює широкий спектр технологій, які змінюють те, як ми працюємо, спілкуємося та взаємодіємо з навколишнім світом. Одними з найважливіших аспектів діджиталізації є автоматизація та штучний інтелект. Технології штучного інтелекту (ШІ) та робототехніки вже змінюють ринок праці. Багато рутинних завдань, які раніше виконували люди, автоматизуються. Це призводить до зникнення деяких професій, але водночас створює нові можливості для розвитку високотехнологічних галузей. Наприклад, у виробничій сфері роботизовані виробничі лінії значно підвищують продуктивність, а у сфері послуг чат-боти та віртуальні асистенти полегшують спілкування з клієнтами [2, с. 10].

Цифрові платформи є основою економіки майбутнього: електронна комерція, фінтех, хмарні сервіси та інші інноваційні рішення забезпечують користувачам швидкий обмін інформацією та зручність. Наприклад, такі платформи, як Amazon та Alibaba, дозволяють компаніям виходити на глобальні ринки, а фінтех-стартапи, такі як Revolut та PayPal, спрощують фінансові операції для мільйонів людей. Цифрові платформи також створюють нові бізнес-моделі, такі як економіка спільного використання, яка дозволяє більш ефективно використовувати ресурси. Наприклад, такі сервіси, як Uber та Airbnb, можуть генерувати дохід з активів, що простоюють.

Великі дані відіграють важливу роль у цифровій економіці. Аналізуючи дані, компанії можуть краще зрозуміти потреби клієнтів, оптимізувати бізнес-процеси та приймати обґрунтовані рішення. Наприклад, ритейлери використовують дані про покупки клієнтів для персоналізації пропозицій та підвищення лояльності. У фінансовому секторі великі дані допомагають виявляти шахрайство та оцінювати кредитні ризики. Однак робота з великими обсягами даних порушує питання конфіденційності та етики і вимагає розробки нових регуляторних механізмів.

Інтернет речей (IoT) - ще один важливий аспект діджиталізації. Підключені пристрої, такі як смартфони, смарт-годинники, промислові датчики та побутова техніка, створюють інтелектуальні мережі, які підвищують ефективність у різних секторах. Наприклад, у промисловому секторі IoT дозволяє здійснювати моніторинг обладнання в режимі реального часу, що призводить до зниження витрат на технічне обслуговування. У сільському господарстві розумні датчики допомагають оптимізувати використання води та добрив і підвищити врожайність. У побуті Інтернет робить життя зручнішим, наприклад, автоматизуючи освітлення та опалення.

Діджиталізація має значний вплив на економіку. Одним з головних ефектів є підвищення продуктивності. Автоматизація та цифрові технології можуть знизити витрати і підвищити ефективність виробництва. У виробничому секторі, наприклад, використання роботів може скоротити робочий час і зменшити кількість помилок. У сфері послуг цифрові платформи дають змогу

пришвидшити обслуговування клієнтів і запропонувати їм персоналізовані рішення.

Цифровізація також уможливорює нові бізнес-моделі. Наприклад, електронна комерція дозволяє малому бізнесу виходити на глобальні ринки без необхідності вкладати значні кошти у фізичні магазини; такі платформи, як Etsy та eBay, дозволяють приватним особам продавати свої товари по всьому світу; а цифрові технології можна використовувати для створення нових ринків для товарів і послуг. Крім того, цифрові технології сприяють розвитку економіки спільного користування, де ресурси використовуються більш ефективно. Наприклад, сервіси спільного користування автомобілями дозволяють людям орендувати їх на короткі проміжки часу, зменшуючи потребу в особистому транспорті [1, с. 22].

Однак діджиталізація також створює нові виклики. Однією з найважливіших є нерівність у доступі до цифрових технологій. Не всі країни та регіони мають рівний доступ до інтернету, комп'ютерів та інших технологій, що може посилювати економічну нерівність. Наприклад, цифрові технології широко використовуються в освіті, охороні здоров'я та бізнесі в розвинених країнах, тоді як країни, що розвиваються, мають обмежений доступ до таких технологій. Це створює так званий «цифровий розрив» і уповільнює економічний розвиток країн, що розвиваються.

Кібербезпека є ще одним важливим викликом цифровізації. Збільшення обсягів цифрових даних підвищує ризик кібератак, що зумовлює необхідність інвестицій в інформаційну безпеку. Наприклад, кібератаки на великі компанії, такі як SolarWinds у 2020 році, показали, наскільки вразливими можуть бути цифрові системи. Це вимагає розробки нових стандартів безпеки та підвищення обізнаності користувачів про ризики.

Етичні питання також стають все більш важливими в цифровому світі. Використання штучного інтелекту та великих даних порушує питання про конфіденційність даних, алгоритмічну прозорість та етику автоматизованого прийняття рішень. Наприклад, алгоритми штучного інтелекту можуть бути упередженими через неточні дані, що призводить до дискримінації в таких сферах, як кредитування та працевлаштування.

Незважаючи на виклики, діджиталізація відкриває нові горизонти для економічного розвитку. У майбутньому можна очікувати розвитку «розумних міст», де технології покращують якість життя. Наприклад, розумні системи управління дорожнім рухом можуть зменшити затори, а розумні мережі енергопостачання – оптимізувати використання енергії. Зростаюча роль зелених технологій у поєднанні з цифровими інноваціями також стає важливою тенденцією. Наприклад, використання Інтернету речей у сільському господарстві може зменшити використання води та добрив і сприяти сталому розвитку економіки.

Отже, діджиталізація – це не лише технологічний прогрес, але й новий етап у розвитку суспільства. Вона змінює економіку та відкриває нові можливості, але водночас ставить нові виклики. Для успішного майбутнього важливо інвестувати

в освіту, інновації та рівний доступ до цифрових технологій. Тільки так можна повною мірою скористатися перевагами цифрової економіки та подолати її ризики.

Література:

1. Карчева Г. Т. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. *Фінансовий простір*. 2017. № 3. С. 13-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2017_3_4 (дата звернення: 25.02.2025).
2. Краус Н. М. Цифрова економіка: тренди та перспективи авангардного характеру розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/8.pdf (дата звернення: 25.02.2025).

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ЯК РУШІЙ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА РИЗИКИ

СОТНИКОВА А.В., здобувачка 3 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Економіка підприємства»
*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

На сьогоднішній день розвиток національної економіки характеризується зростаючою конкуренцією між комерційними суб'єктами, що зумовлює необхідність швидкого адаптування до змін на ринку товарів і послуг, а також швидкого та ефективного виконання бізнес-операцій. Традиційні форми підприємництва зазнають значних трансформацій, поступаючись місцем новим підходам до ведення бізнесу. Зокрема, поряд із класичними підприємствами дедалі активніше розвивається електронна комерція, що відкриває ширші можливості для підприємців у цифровому просторі [1, 2].

Електронна комерція поєднує в собі комерційні та господарські взаємодії між учасниками бізнесу, що відбуваються за допомогою інформаційних технологій та мереж. По суті, це форма підприємницької діяльності, заснована на цифрових інструментах та інтернет-ресурсах [3]. До електронної комерції відносяться такі процеси, як електронний обмін інформацією (Electronic Data Interchange, EDI), електронний рух капіталу (Electronic Funds Transfer, EFT), електронна торгівля (E-Trade), електронні гроші (E-Cash), електронний маркетинг (E-Marketing), електронний банкінг (E-Banking), електронні страхові послуги (E-Insurance) та інші [4].

Рівень інтеграції бізнесу в онлайн-простір залежить від специфіки діяльності суб'єктів підприємництва та їхньої стратегії розвитку. Проте очевидним є те, що масштаби електронної комерції як у світі, так і в Україні постійно зростають, відкриваючи нові можливості для компаній та споживачів.

У 2024 році обсяг світового ринку електронної комерції перевищив \$6 трлн, і прогнозується, що до 2027 року ця цифра зросте до \$8 трлн. Однією з провідних тенденцій є зростання мобільної комерції. Очікується, що у 2024 році